

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 26 października 1934 r. 1158.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

1. "Liet.Aidas" o wizycie Goemboesa w Warszawie.-	I.	1.
K r o n i k a .		
2. Sprawa małego ruchu granicznego pomiędzy Litwą a Łotwą.-	"	"
3. Sprawa narady bałtyckich ministrów Spraw Zagr.-	"	"
4. Dokoła litewsko-estońskich stosunków handlowych.-	"	"
5. Umowa litewsko-finlandzka.-	"	2.
6. Udział malarzy litewskich w wystawie sztuki w Londynie."	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

7. Doroczne zebranie T-wa Literatów.-	III.	"
8. Zmiany personalne.-	"	"
9. Liczba studentów Litwinów w Niemczech.-	"	"
10. Zatrudnienie bezrobotnych.-	"	"
11. Przedsiębiorstwa pod kontrolą państwa.-	"	"
12. Śmierć Vygandasa-Puryckiego.-	"	"
13. Zmiany personalne w M.S.Wewn.-	"	"
14. Ukaranie dziennikarzy kowieńskich.-	"	"
15. Motywacja wyroku w sprawie Sidzikauskasa.-	"	3.
16. Zwalczanie komunizmu.-	"	"
17. Przekształcenie "Tevy Zeme".-	"	"
18. Proces dziennikarzy.-	"	"

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

19. "Vil.Ryt." o karach administracyjnych w stosunku do Litwinów wileńskich.-	VIII.	"

K r o n i k a .

20. Ukaranie rodziców.-	"	"

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Liet. Aidas" o wizycie Goemboesa w Warszawie. "Liet. Aidas" Nr. 243 z 24.X.1934 r. Art. p. t. "Po wizycie Goemboesa w Warszawie". Streszczenie:

Z wypadków politycznych, jakie w ostatnich czasach wywołały różne domysły i interpretacje, wyróżnia się szczególnie wizyta premiera węgierskiego Goemboesa w Warszawie. Wizyta ta mogła być zrozumiała w obecnych okolicznościach, jako dążenie do przyciągnięcia Polski do ściślejszej współpracy na rzecz rewizji traktatów.

Do takiej interpretacji wizyty Goemboesa przyczyniła się w pierwszym rządzie prasa węgierska. Niektóre z pism węgierskich otwarcie wykazywały, że czas Polsce i Węgrom pomyśleć o wspólnej granicy. Obecnie, jak wiadomo, granice Polski i Węgier dzielą ziemie Czechosłowacji.

W obecnych warunkach politycznych wizytę Goemboesa w Warszawie tłumaczyć można, jako doniosłą misję polityczną również ze względu na fakt, że oficjalnie zaprzeczają się tej podróży charakteru politycznego. Według oficjalnej wersji, wizyta Goemboesa w Warszawie miała jedynie wzmocnić kulturalne więzy pomiędzy Polską a Węgrami.

Francuski "Le Temps" nie wątpi ani na chwilę w polityczne cele Węgier, uważając, że Goemboes dąży obecnie do wytworzenia w Polsce oparcia dla węgierskiej polityki rewizjonistycznej. Oparcie to miały niedawno Węgry we Włoszech. "Le Temps" dochodzi jednak do wniosku, że wizyta Goemboesa w Warszawie nie doprowadzi do poważniejszych politycznych układów.

Na wizytę Goemboesa w Warszawie należałoby zapatrywać się raczej, jako na krok przygotowawczy. Mając na względzie, że Francja z Małą Ententą zmierzają obecnie do decydujących kroków w swych stosunkach z Włochami, co mieć będzie decydujące znaczenie dla konsolidacji polityczno-gospodarczej Europy Środkowej, należy wyciągnąć wniosek, że w najbliższym czasie walka o status quo przejdzie w rozstrzygającą fazę. Od wyników tej fazy zależeć będzie dalsze utrzymanie pokoju w Europie.-

K r o n i k a .

Sprawa narady bałtyckich ministrów
Spraw Zagr. Prasa kowieńska /z 24.X.1934/: Pierwsza narada ministrów Spraw Zagr. ma się odbyć w końcu listopada w Tallinie. Ze strony Litwy wezmą udział w tej naradzie: minister S. Zagr. Lozoraitis, poseł litewski w Łotwie inż. Vileiszys i poseł w Tallinie Dailide.

Ze strony zaś Łotwy będą uczestniczyli w naradzie: generalny sekretarz łotewskiego M-stwa S. Zagr. Munters i posłowie łotewscy w Estonji Lepinsz i w Litwie Seja.

Wreszcie, jako delegaci estońscy wezmą udział w naradzie estoński minister S. Zagr. Seljamaa i posłowie estońscy w Kownie Tope i w Rydze Mening.

Na konferencji zostanie ustalony termin dalszych narad bałtyckich ministrów Spraw Zagr.

W najbliższych dniach odbędzie się w Rydze wymiana dokumentów ratyfikacyjnych porozumienia bałtyckiego.

Ze strony Litwy weźmie udział w wymianie dokumentów poseł litewski w Łotwie inż. Vileiszys.-

Sprawa małego ruchu granicznego pomiędzy Litwą a Łotwą. Prasa kowieńska /z 23.X.1934/: W ciągu ostatnich miesięcy znacznie zmniejszył się ruch graniczny z Łotwą. Objaw ten należy kłaść na karb zarządzeń walutowych rządu łotewskiego, który zakazuje wywozu waluty.

Ponieważ zwięźlenie ruchu granicznego sprzeciwia się litewsko-łotewskiej umowie handlowej, zainteresowały się tem odpowiednie instytucje. Bilans litewsko-łotewskiego małego ruchu granicznego w ciągu ostatnich miesięcy wyniósł 202 tys. litów na korzyść Łotwy i przeto Łotwa nie ma żadnych powodów do hamowania ruchu granicznego.-

Dokoła litewsko-estońskich stosunków handlowych. Prasa kowieńska /z 23.X.1934/: Zgodnie z notami, jakie wymieniły rządy litewski i estoński, zostaje zniesione wzajemne wizowanie świadectw o pochodzeniu towarów między obu krajami.-

U m o w a l i t e w s k o - f i n l a n d z k a .Prasa kowieńska /z 23.X.1934/:W tych dniach między Litwą i Finlandją została zawarta umowa o ochronie marek fabrycznych i towarowych. Umowa nabiera mocy dnia 24 października.-

U d z i a ł m a l a r z y l i t e w s k i c h w w y s t a w i e s z t u k i w L o n d y n i e .Prasa kowieńska /z 24.X.1934/: Specjalne t-stwo miłośników drzew w Anglii urządza w Londynie światową wystawę obrazów, rzeźb i sztychów drzew.

Rozpocznie się ona 1 listopada i potrwa miesiąc. Wystawią na niej swe obrazy 4 litewscy malarze: Varnas, Žmuidzinavicius, Galdikas i Szłapelis.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

D o r o c z n e z e b r a n i e T - w a L i t e r a t ó w ."Liet. Aidas" Nr.241 /X.1934/:21 października odbyło się w Kownie doroczne zebranie T-stwa Literatów z udziałem ok.60-ciu osób.Prezes T-wa prof. Mykolaitis-Putinas oświadczył, że życie Towarzystwa wchodzi na nowe tory. Dotychczas T-stwo przeżywało okres raczej próbny. Obecnie wszyscy literaci winni się złączyć i uzyskać od społeczeństwa należne sobie uznanie. Działalność w tym kierunku już się rozpoczęła.

Do nowego zarządu Towarzystwa weszli: prof.Mykolaitis-Putinas, prof.Sruoga, Vaiciulaitis, Binkis i Keliuotis.-

Z m i a n y p e r s o n a l n e .Prasa kowieńska /z 24.X.1934/: Sekretarz wydziału cywilnego Trybunału Najwyższego p.Jarulaitis zostaje mianowany sędzią rejonowym w Oniksztach. Nowe stanowisko obejmie p.Jarulaitis w początku listopada.-

L i c z b a s t u d e n t ó w L i t w i n ó w w N i e m c z e c h .Prasa kowieńska /z 24.X.1934/:"Deutsche Allg.Ztg." podaje, iż obecnie w uniwersytetach niemieckich studjuje 122 obywatele litewskich, w tem 76 z Kraju Kłajpedzkiego.-

Z a t r u d n i e n i e b e z r o b o t n y c h .Prasa kowieńska /z 24.X.1934/:Departament Leśny powiadomił Departament Samorządowy, że w sezonie 1934-35 r. mogą otrzymać bezrobotni pracę przy wyrębie lasów. Bezrobotnym z Kowna zostanie zapewnione zatrudnienie w lasach:koszedarskim, Jury i lesie czerwonodworskim. Kosztorys tych prac opiewa na sumę 60.000 litów.

P r z e d s i ę b i o r s t w a p o d k o n t r o l ą P a ń - s t w a .Prasa kowieńska /z 24.X.1934/:Jak wiadomo, w Litwie istnieją przedsiębiorstwa, w których Państwo zaangażowane jest swemi kapitałami. Działalności takich przedsiębiorstw Kontrola Państwa jednak nie sprawdza.

Obecnie odpowiednie instytucje poruszają kwestję przyznania przedstawicielom Kontroli Państwowej i M-stwa Skarbu prawa dozoru nad działalnością tych instytucyj.-

Ś m i e r ć V y g a n d a s a - P u r y c k i e g o ./X.1934/:25 października zmarł w Kownie na udar serca prezes litewskiego związku dziennikarzy i prezes bałtyckiej ententy prasowej dr.Purycki. W 1921 r. dr.Purycki był ministrem spraw zagranicznych.-

Z m i a n y p e r s o n a l n e w M . S . W e w n .Prasa kowieńska /z 23.X.1934/:Lekarz Olgerd Brundza, który na wiosnę ukończył wydział lekarski uniwersytetu W.W., został mianowany lekarzem chorób epidemicznych Departamentu Zdrowia. Pozatem zlecono mu pełnienie obowiązków naczelnika wydziału lekarskiego i sanitarnego.-

U k a r a n i e d z i e n n i k a r z y k o w i e ń s k i c h ./X.1934/:Według doniesień z Kowna, komendant miasta skazał redaktora odpowiedzialnego żydowskiego dziennika "Moment" Dilona na 100 lt. grzywny z zamianą na 14 dni aresztu, w razie niemożności zapłacenia, za rozpowszechnianie fałszywych wiadomości.

Za to samo skazany został redaktor odpowiedzialny dziennika "Naujos Žiniós" Veber na grzywnę 500 litów, bądź 70 dni aresztu.-

Motywacja wyroku w sprawie Sidzikauskasa. Prasa kowieńska /z 24.X.1934/:22 października kowieński Sąd Okręgowy opublikował wyrok umotywowany w sprawie Sidzikauskasa. Sędzia Valavicius pozostał przy swem votum separatum, utrzymując, że Sidzikauskasa należało uniewinnić. W krótkim czasie Sidzikauskas jedzie zagranicę w sprawach prywatnych.-

Zwalczanie komunizmu ./X.1934/: Władze policyjne dokonały masowych rewizyj wśród osób podejrzanych o działalność komunistyczną. W wyniku rewizyj zatrzymano 43 osoby, z których 27 przekazano do dyspozycji władz sądowych.-

Przekształcenie "Tevų Žemė". Prasa kowieńska /z 23.X.1934/: Jak podają, pismo "Tevų Žemė", który wychodziło 2 razy na miesiąc, zacznie wychodzić co tydzień.

Możliwe jest, że redaktor odpowiedzialny pisma gen.Bulota ustąpi, gdyż nie aprobuje jego obecnego kierunku.

Proces dziennikarzy. Prasa kowieńska /z 23.X.1934/: Prezes Izby Apelacyjnej p.Gudauskas wyznaczył na 28 listopada sprawę dziennikarzy: Hildebranda, Kosmana, Kapłaną i Kubilevicziusa, którzy oskarżeni są o rozpowszechnianie fałszywej wiadomości o rozwiązaniu Sejmiuku kłajpedzkiego przez gubernatora dr.Navakasa.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

"Vil.Ryt." o karach administracyjnych w stosunku do Litwinów wileńskich."Vil.Ryt." Nr.84 z 27.X.1934 Art.p.t."Drobiazgi". Streszczenie:

Nikt się nie umie tak chwalić, jak publicyści polscy. Jednocześnie na innych potrafią oni nie pozostawić suchej nitki. Niech np. w Kownie ukerany zostanie redaktor pisma polskiego za obrażający prestige Litwy artykuł, natychmiast Litwini zyskują miano następców Murawjowa. Natychmiast tacy Studniccy napiszą, że w Litwie Polakom gorzej, niż za czasów dwugłowego orła.

Publicyści polscy nie zwracają uwagi na pewne fakty z życia tułejczego, uważając je za drobiazgi. Tymczasem nie są to drobiazgi, a rzeczy poważne. 14 października z nieznanych przyczyn przeprowadzono w pow.święciańskim rewizje u następujących kierowników czytelni i nauczycieli domowych: Bielinisa, Subacziusa, Diski, Ulozasa, Radziszonkasa, Kugaudy, Maminskasa, Posiunasa, Skirelisa, Gajluszasa i dr.Rymasa. Wspomniane osoby przewieziono do więzienia święciańskiego, przesłuchano i zwolniono.

W tym samym czasie Komisja Sanitarna w Wilnie ukarała 15-tu Litwinów za "niechlujstwo": Staszysa - 140 zł.; ks.Czybirasa - 300 zł.; Cicenasa - 100 zł.; Mackiewiczównę - 75 zł.; Budzejkę - 50 zł.; Kuchareviczius, -Karolisa, Lebedysa po 20 zł.; Rybokasa, Vaiciulisa po 15 zł. Inni oczekują jeszcze na wyrok.

W r.b. na wydział medyczny U.S.B. przyjęto 116 studentów, lecz ani jednego Litwina. Czy to nie numerus clausus? Wspomniane fakty oraz cały szereg faktów podobnych wyraźnie świadczą, że szeroko rozgłaszana przez publicystów polskich tolerancja jest jedynie wytworem ich wyobraźni, niemającym nic wspólnego z życiem, przeszkadzającym obu narodom znalezienie wspólnego języka. Jest to jasne, jak dzień. Należy się jedynie dziwić, że takiej rzeczy nie chcą zrozumieć polscy publicyści, oczerniając przy każdej okazji tylko Litwinów. Gdyby wodzom prasy polskiej naprawdę chodziło o nawiązanie stosunków między obu narodami, musieliby się zdobyć na cywilną odwagę i rozejrzeć się dokoła siebie. Pomogłoby to bardzo wiele. Cały naród litewski śledzi za tem i wyciąga odpowiednie wnioski, nie jego zaś wina, że wnioski są takie, jakie dają się widzieć.-

K r o n i k a .

Ukaranie rodziców. "Vil.Ryt." 84 /X.34 r./: W pow.grądzkiem ukarano za nieposyłanie dzieci do szkoły w Kopiniszkach gm.marcinkańskiej 5 osób grzywną po 30 zł., 14 osób grzywną po 20 zł. i 8 osób grzywną po 10 zł. -